

Week van de vrijwilliger Is de organisatie waarvoor een vrijwilliger actief is aansprakelijk of niet?

3 maart 2020

Vandaag werpen we een blik op de vrijwilligersorganisatie. Het zijn deze organisaties die samen met hun vrijwilligers ontelbare initiatieven mogelijk maken. Zoals in onze nieuwsbrief van 28 februari al aangehaald, is dit niet altijd zonder risico's.

Bij de hieronder beschreven praktijkgevallen beperken we ons tot de vrijwilligersorganisaties met een zekere structuur zoals een vzw of stichting, openbaar bestuur, feitelijke verenigingen die één of meer werknemers tewerkstellen en feitelijke verenigingen die een afdeling vormen van een overkoepelde vereniging. Enkel deze organisaties vallen onder de aansprakelijkheids- en verzekeringsregeling van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers.

Tijdens de kerstperiode zet jouw organisatie in op de verkoop van kerstrozen in een mooi bloempotje. Jouw vrijwilligers gaan op pad voor de verkoop. Daar loopt het toch mis. Bij het overhandigen laat jouw vrijwilliger het potje vallen op de stenen vloer van een koper. De tegel is gebarsten.

Jouw organisatie zal door de schadelijder aangesproken worden voor vergoeding van de schade aan de tegel. Als organisatie ben je namelijk aansprakelijk voor de schade aan anderen die wordt veroorzaakt door de vrijwilliger. De vrijwilliger geniet immers een verregaande immuniteit. Om deze burgerlijke aansprakelijkheid op te vangen, verplicht de wetgever voormelde vrijwilligersorganisaties om deze aansprakelijkheid te verzekeren. Deze verzekering dekt de aansprakelijkheid van de organisatie voor de schade die wordt toegebracht tijdens het vrijwilligerswerk. Voor bijstand bij een burgerlijke verdediging kan er een polis rechtsbijstand afgesloten worden.

Dit jaar besluit jouw organisatie om kerstkaarten met de boodschap 'de beste wensen voor 2020' te verkopen. Je plaatst tijdig de bestelde kaartjes en de levering is voorzien tijdens de

eerste week van december 2019. Wanneer je in december informeert naar de levering verneem je plots dat de drukkerij jouw bestelling niet heeft ontvangen.

Hierdoor kan jouw organisatie haar contractuele verplichtingen ten opzichte van de kopers niet nakomen. De kopers die de kaartjes besteld en al betaald hebben, blijven met lege handen achter. Ze spreken jou aan om hun geld terug te krijgen. De door de wetgever opgelegde verzekeringsplicht is echter beperkt tot de buitencontractuele aansprakelijkheid. Je bent als organisatie niet wettelijk verplicht om jouw contractuele aansprakelijkheid te verzekeren, maar dit is wel aan te raden.

Jouw vrijwilligersorganisatie krijgt plots de politie over de vloer. Eén van jouw vrijwilligers heeft een beeldje gestolen toen een koper geld ging halen in zijn keuken voor de kerstrozen.

Als organisatie ben je niet aansprakelijk voor een strafrechtelijke fout van de vrijwilliger. De organisatie kan door de schadelijder wel aangesproken worden voor vergoeding van zijn schade, maar de organisatie beschikt over een regresvordering ten aanzien van zijn vrijwilliger. Er is immers sprake van bedrog zodat de vrijwilliger niet kan terugvallen op zijn immuniteit.

Je organiseert een fuif waarvan de opbrengsten naar een goed doel gaan. Eén van jouw vrijwilligers is met zijn eigen wagen op weg naar de locatie waar de fuif zal doorgaan. Onderweg geraakt hij betrokken in een verkeersongeval.

In dat geval zal de WAM-verzekeraar van het voertuig tussenkomst verlenen voor de schade die aan anderen werd veroorzaakt door het ongeval, ongeacht de immuniteit. Voor de organisatie is er geen verplichting om hiervoor een afzonderlijke aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten. Evenmin dienen zij een omniumverzekering af te sluiten voor de schade aan de wagen van de vrijwilliger.

Alsof het noodlot nog niet erg genoeg heeft toegeslagen voor de organisatie van jouw fuif, struikelt een andere vrijwilliger op de locatie over een bak bier. Hij loopt ernstige kwetsuren op aan zijn been.

De wet van 3 juli 2005 legt enkel een verzekeringsplicht op voor de schade aan derden die wordt veroorzaakt door een vrijwilliger. De vrijwilliger zal jou echter aanspreken voor vergoeding van zijn kwetsuren. Hij heeft deze immers opgelopen tijdens zijn vrijwilligerswerk. Als organisatie moet je in principe enkel de kosten dragen voor schade toegebracht aan anderen en niet voor de schade die de vrijwilliger zelf oploopt zowel lichamelijk als materieel.

Wanneer je een Vlaamse vrijwilligersorganisatie bent, val je mogelijk ook onder het toepassingsgebied van het decreet van 3 april 2009 betreffende het georganiseerde vrijwilligerswerk in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Dit decreet is van

toepassing op Vlaanderen en de Nederlandstalige instellingen in Brussel. In dat geval geldt er voor jouw organisatie een ruimere verzekeringsplicht. De organisatie moet de vrijwilliger niet enkel verzekeren voor schade aan anderen, maar ook voor de eigen lichamelijke en materiële schade, alsook voor beroepsziekten.

Met voorgaande voorbeelden is het duidelijk geworden dat de vrijwilligersorganisatie aansprakelijk is voor de schade veroorzaakt door haar vrijwilligers. Daarbij is het niet relevant of het gaat over buitencontractuele of contractuele schade, foutaansprakelijkheid of objectieve aansprakelijkheid. Wanneer de vrijwilliger schade veroorzaakt bij een derde, kan het slachtoffer rechtstreeks de vrijwilligersorganisatie aanspreken voor vergoeding van de schade. Een regresvordering zal slechts mogelijk zijn bij herhaalde lichte fout, zware fout of bedrog.

Voor de aansprakelijkheid van de organisaties die buiten dit toepassingsgebied vallen van de wet van 3 juli 2005, is het gemeen recht van toepassing. Meer informatie kan je terugvinden in onze nieuwsbrief over de “[voor- en nadelen van de feitelijke vereniging](#)”. Daar hebben we je al ingelicht over feitelijke verenigingen in het algemeen en wat de gevolgen zijn bij een schadegeval.

Op 5 maart sturen we een laatste nieuwsbrief tijdens deze week van de vrijwilliger. Dan ligt de focus op de vrijwilliger.

Met vriendelijke groeten.

Lincy Geudens

schadebeheerder

safetyworld@euromex.be

Generaal Lemanstraat 82-92 | B-2600 Berchem | T +32 3 451 44 00
Rue E. Francqui 1 | B-1435 Mont-Saint-Guibert | T +32 10 80 01 50